

TISKOVÁ ZPRÁVA

Třem vědcům byly uděleny medaile AV ČR

Vědecké úspěchy tří badatelů z různých ústavů Akademie věd ČR ocenil v úterý 8. července 2014 v sídle této nejvýznamnější výzkumné instituce předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš. Udělil tři čestné oborové medaile – Ernsta Macha (za zásluhy ve fyzikálních vědách) RNDr. Janu Stöckelovi, CSc., z Ústavu fyziky plazmatu AV ČR, Františka Pošepného (za zásluhy v geologických vědách) doc. RNDr. Jaromíru Ulrychovi, DrSc., z Geologického ústavu AV ČR a Františka Palackého (za zásluhy v historických vědách) Dr. Robertu Luftovi z Masarykova ústavu a Archivu AV ČR.

RNDr. Jan Stöckel, CSc., je kmenovým zaměstnancem Ústavu fyziky plazmatu od roku 1974. Stál na počátku experimentálního výzkumu vysokoteplotního plazmatu na tokamacích v Praze (první tokamak byl v ÚFP instalován v roce 1977) a dodnes je na tomto poli aktivním a plodným badatelem. Ve své vědecké práci se zejména věnuje výzkumu fluktuací na okraje plazmatu tokamaků a nově i ohřevu plazmatu pomocí neutrálních svazků. Úspěšně se účastnil (často jako hlavní řešitel) práce na více než dvaceti grantech a vyškolil celou řadu doktorandů, z nichž mnozí se stali jeho kolegy. Dodnes publikuje a jeho citační index je v daném oboru výrazně nadprůměrný. Přestože ve svém profesionálním životě vždy stavěl systematickou experimentální práci na první místo, významně se podílel i na organizačním zajištění co nejlepších podmínek pro celý obor. Zejména je třeba vyzdvihnout, že z pozice zástupce ředitele ÚFP AV ČR prosadil v roce 1999 vstup České republiky do koordinovaného výzkumu termojaderné fúze v rámci EURATOM. Tato událost byla z hlediska dalšího vývoje oboru v ČR klíčová, mimo jiné přinesla zlomové zlepšení podmínek pro mladé vědce, a to zejména z hlediska jejich mobility. Do evropského systému výzkumu fúze jsme se tak zařadili ještě před naším vstupem do EU, a tedy dostatečně dlouho před rozhodnutím o stavbě mezinárodního experimentu ITER v Evropě. Dr. Jan Stöckel je výraznou osobností evropského fúzního výzkumu nejen vzhledem ke svým vědeckým výsledkům, ale také díky své přátelské povaze, se kterou se mu podařilo

již ve skromných podmínkách osmdesátých a devadesátých let vybudovat velmi široké a neformální kontakty v zahraničí. Právě na těchto základech bylo možné dosáhnout podstatného zintenzivnění role ČR v evropském fúzním výzkumu, včetně převzetí moderního tokamaku COMPASS z Velké Británie v roce 2007. Tokamak COMPASS dnes patří mezi přední výzkumné infrastruktury naší země, a není tajemstvím, že i v tomto případě stála na počátku neformální iniciativa Dr. Jana Stöckela.

Doc. RNDr. Jaromír Ulrych, DrSc., je předním českým specialistou na mladé vyvěřelé horniny (neovulkanity). Při jejich studiu propojil svoje znalosti z krystalové chemie minerálů a podmínek jejich vzniku, petrografie, a zejména geochemie, a tyto přístupy kombinuje se znalostmi regionální geologie a tektoniky. V tom je u nás průkopníkem. Ve svém oboru je mezinárodně uznáván. Publikuje přednostně v mezinárodních recenzovaných médiích. Je (spolu)autorem více než 400 vědeckých publikací, knih a kapitol v nich i skript. Databáze WoS eviduje jeho 50 prací citovaných 158 x ve 129 článcích s $h=8$. Hlavní databáze SCOPUS eviduje jeho 56 prací a 295 citací ($h=9$), druhotné dokumenty pak uvádějí dalších 122 prací citovaných 301 x. Svou činností založil školu výzkumu středoevropských neovulkanitů, podílel se a stále se podílí na výchově vysokoškolských studentů včetně postgraduálních (v letech 1964 a 1982–1995 působil na Přírodovědecké fakultě UK v Praze, kde dosáhl titulu docent v roce 1987, přednášel a přednáší i na VŠCHT jako externí docent). Byl řešitelem či spoluřešitelem řady grantových projektů (UK, GAAVČR, Min. kultury apod.) a zahraničních projektů (např. IGCP, Maďarsko, Rakousko). Doktorem věd je od roku 2001. Působí v komisích pro udělování titulu DrSc. na Komenského univerzitě Bratislava (Slovensko od 2006) a pro udělování titulu doktor věd (AV ČR, od 2005; obě v geologických vědách). Pracoval dlouhodobě jako 1. zástupce ředitele Geologického ústavu AV ČR, vědecký tajemník, člen Vědecké rady ústavu i Rady instituce. Působil rovněž jako místopředseda 3. oborové rady Grantové agentury AV ČR. Přednášel na mezinárodních konferencích i v rámci pozvání na zahraničních univerzitách.

Dr. R. Luft patří mezi nejvýraznější zahraniční historiky, kteří se dlouhodobě, intenzivně a s respektovanými výsledky zabývají českými dějinami. Již tři desítky let pracuje na předním bohemistickém pracovišti, je předsedou Historische Kommission für die böhmischen Länder, patří mezi organizátory každoročních Bohemisten-Treffen aj. S českými historiky udržuje (i před rokem

1989) intenzivní kontakty, a to jak na poli badatelském, tak organizačním (konference, publikace, projekty). Řadě českých kolegů pomohl a pomáhá zprostředkovat badatelské pobyty na svém domovském pracovišti či podpořit jejich zahraniční publikační možnosti. Formou posudků často a kvalifikovaně hodnotí publikační výstupy a projektové návrhy českých historiků; na stránkách zahraničních periodik pravidelně recenzuje české práce a seznamuje tak s českou historiografií zahraniční vědeckou komunitu. Vlastní výzkum R. Luft orientuje na vývoj politické kultury, politického stranictví a parlamentarismu ve střední Evropě. Jeho práce odrážejí hlubokou znalost archivních pramenů i literatury a patří mezi celosvětově hojně citované zdroje. Své výzkumy v této oblasti R. Luft nedávno završil rozsáhlou, obsahově i metodicky pozoruhodnou syntézou *Parlamentarische Führungsgruppen*. Práce vyvolala mimořádný ohlas odborné veřejnosti a okamžitě získala zvláštní cenu Parlamentu Rakouské republiky.

Připravil: Odbor mediální komunikace Kanceláře AV ČR